

ἀντὶ βορραδωχείλης. Ὁ μεταπλασμός εἰς -ας διὰ τὴν γεγενημένην ἔννοιαν τοῦ ἐπιθέτου.

Ὁ ἔχων μεγάλα καὶ προεκτεταμένα χεῖλη ὡς τοῦ μιόνου.

βορραδάκι τό, κοιν. βορραδάκ' βόρ. ἰδιώμ. βορραδάκι Κρήτ. κ. ἄ.—Μποῆμ Ζωγρ. 40 βορραδάκι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βορραδ' ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ πληθ. βορραδᾶδες.

Ἐλαφρὸς βόρειος ἄνεμος κοιν.: Πῆρε - φυσάει βορραδάκι κοιν. Κρυερὸ βορραδάκι Μποῆμ ἔνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Φύσησε, βορραδάκι μου, καὶ σύ, νοτιά μου, κόψε
νά ῥθονε δὲ Πολίτικα αὔριο ἢ ἀπόψε
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. βορραδέλλι, βόρισμα.

βορραδέλλι τό, ἀμάρτ. βορραδέλλ' Ἰμβρ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. βορραδ' παρὰ τὸ θέμ. τοῦ πληθ. βορραδᾶδες καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έλλι.

Βορραδάκι, ὁ ἰδ.: Κόπ'κι τὸν βορραδέλλ' κὶ πῆρι πάλ' νότους.

βορραζῶ Λευκ.—Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. Βλαστ. 362 βορραζῶν Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Μέσ. ἐβορρασκουμαι Πόντ. (Χαλδ.) ἐβορρασκουμαι Πόντ. (Χαλδ.) βορραζομαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορραδ'.

Α) Ἐνεργ. 1) Ἀπροσ. πνέει βόρειος ἄνεμος Λεξ. Λάουνδ. Μπριγκ. 2) Κυμαίνομαι ὑπὸ τοῦ βορείου ἀνέμου Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Λευκ.: Ἄσμ.

Ἐνα καράβ' ἀρμένιζι μὲ γριουτραμονάνα

κ' ἰκεῖ βορραζ' ἢ θάλασσα, κονάει νὰ τοῦ πνίξη

Αἰν. 3) Κατευθύνομαι πρὸς βορρᾶν Λεξ. Βλαστ. ἔνθ' ἄν.

Β) Μέσ. 1) Πρήσκομαι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἀπὸ τὴν ψυχρὰν πνοὴν τοῦ βορείου ἀνέμου Κύπρ. 2) Δροσίζομαι Πόντ. (Χαλδ.): Ἄσμ.

Ἐρχονται τρώγ' ἀσ' σὸν καρπὸ μ' καὶ πίν' ἄσ' σὸ νερόπο μ' καὶ κείνταν κ' ἐβορρασκονται ἔς σὴ κλωναρί μ' τὰ ῥίζας (ἔρχονται τρώγουν ἀπὸ τὸν καρπὸν μου καὶ πίνουν ἀπὸ τὸ νεράκι μου καὶ κείνται καὶ δροσίζονται εἰς τὰς ῥίζας τοῦ κλωναρίου μου).

βορραδ' ὁ, βορραδ' Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Οἰν.) βορραδ' Καλαβρ. (Μπόβ.) βορραδ' κοιν. καὶ Καππ. (Σίλ.) βορραδ' Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορραδ' βόρ. ἰδιώμ. βορραδ' Σκῆρ. βορραδ' Σαμοθρ. βορραδ' Λέσβ. (Τελών.) βορραδ' Ζάκ. βορραδ' Τσακων. βορραδ' Καλαβρ. (Κοντοφ.) βορραδ' Δ. Κρήτ. Ἰκαρ. βορραδ' Α.Κρήτ. βορραδ' Κρήτ. (Κίσαμ.) βορραδ' Κύπρ. βορραδ' Κύπρ. βορραδ' Μακεδ. (Καστορ.) βορραδ' ἢ, Καππ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βορραδ', παρ' ὁ καὶ βορραδ'. Τὸ θηλ. βορραδ' κατὰ τὸ νοτιά.

1) Βόρειος ἄνεμος κοιν. καὶ Καλαβρ. (Κοντοφ. Μπόβ.) Καππ. (Σίλ. κ. ἄ.) Πόντ. (Οἰν.) Τσακων.: Πῆρε - φυσάει βορραδ'. Κρύος βορραδ' ποῦ παγώνει τὸν ἀνθρώπο. Φυσᾶν βορραδᾶδες δυνατοὶ κοιν. Βορραδ' μέγα (λαῖλαψ, καταιγὶς) Μπόβ. || Φρ. Βορραδ' δαγκανομύτης - κοκκαλωτής - καλαρμενιστής (ὅστις οἶονεὶ δάκνει διὰ τῆς δριμύτητός του τὴν μύτην, ὅστις καταψύχων κοκκαλώνει, ὅστις κάμνει τὰ πλοῖα νὰ οὐριοδρομοῦν) Λεξ. Βλαστ. 362 Ἐρχεται σὰ δὲ βορραδ' (βιαίως) Πελοπν. (Κουτήφαρ.) Τ' βορραδ' τοῦ πιδι (συνών. διαβολόπαιδο) Καστορ. Θὰ κάμ' τοῦ βορραδ' νὰ σκάσ' (ἐπὶ τοῦ ἐνεργοῦντος ἐκ πείσματος πρὸς ἰδίαν ζημίαν) Θράκ. Ἡδρεν τὸν βορραδ' μπροστά του (ἐπὶ τοῦ συναντῶντος δυσκολίας, ἐκ μεταφ. τῶν ναυτιλλομένων συναντῶντων

ἀντίθετον τὸν βόρειον ἄνεμον, συνών. φρ. τὰ βορραδ'ε μπάστούντα) Κύπρ. || Γνωμ. Ἐ βορραδ' εἶναι ἄντρας τὸ ἔνοτιά γυναῖκα (ὁ βόρειος ἄνεμος εἶναι ἰσχυρότερος τοῦ νοτίου) Μεγίστ.

Ὁ βορραδ' γεννηματᾶς | κὶ ὁ πουνέντες γαλατᾶς (ὁ βόρειος ἄνεμος εὐνοεῖ τὰ σπαρτὰ καὶ ὁ δυτικός τὰ γαλακτοφόρα ζῶα) Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Σὰν-ε-βορραδ' καὶ κὰν-νη βορραδ',
κὶόλα ἔς τὸ σπιδὶ σουβλίζον τὰ στέα

Μπόβ. || Ἄσμ.

Κλαίω καὶ παραδέρομαι σὰ δοῦ βορραδ' τὸ κῆμα,
ῶσπον νὰ βορραδ', μελαχρινό, τὸ σκοτεινό μου μνήμα

Α.Κρήτ.

Ἀποῦ ναι νῆος καὶ δὲ δετᾶ μὲ τοῦ βορραδ' τὰ νέφη,
εἶδα τὴ θέλει τὴ ζωὴ ἔς τὸ γόμο νὰ τὴν ἔχη;

αὐτόθ. Πολλάκις, πρὸ πάντων ἐν τῇ ποιήσει, προσωποποιεῖται ἡ λέξις, ὅτε συνήθως συνεκφέρεται μετὰ τοῦ προσδιοριστικοῦ ὀνόματος κύρ:

Ὁ κύρ-βορραδ' παράγγειλεν οὐλῶ τῶν καραβίων,

— καράβια π' ἀρμένιζετε; κάτεργα ποῦ κινᾶτε;

ἐμπᾶτε ἔς τὰ λιμάνια σας, γιατί θενὰ φουρήξω...

— Δὲ σὲ φοβοῦμαι, κύρ-βορραδ', φουρήξης δὲ φουρήξης,
τὶ ἔχω καράβια ἀπὸ καργὰ καὶ τὰ κουμπὰ πυξάρι

ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 128

Θέλει τὴν γερά θάλασσα μ' ὅλα της τὰ καράβια
τσαὶ θέλει τσαὶ τὸ γὺρ-βορραδ' γὰ νὰ τοῦ ἀρμένιζῃ

Θήρα (Οἶα)

Φύσ'σεν ὁ νότος ἔς τὴν βορραδ', χάλασε τὴ φουλά μου,
λάλησε νότος ἔς τὴν βορραδ', πνίγανε τὰ πουλλὰ μου

Καππ. β) Ὑπὸ τὸν τύπ. κύρ-βορραδ', χορὸς τις γινόμενος ἔξω τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῆς Κόχης τὴν 15 Αὐγούστου ἡγουμένου τοῦ ἱερέως Σίφν. γ) Ὡς γεωγραφικὸς ὁρος τὸ βόρειον σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος κοιν. καὶ Τσακων.: Τὸ σπιδὶ βλέπει ἔς τὸ βορραδ'. Γυρίζω τὸ πρόσωπο ἔς τὸ βορραδ'. 2) Βορειοανατολικὸς ἢ ἀνατολικὸς ἄνεμος Πόντ. (Οἰν.) 3) Ἡ πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ τοιχώματος τοῦ μύλου εὐρισκομένη ὀπή ἢ χρησιμεύουσα ὡς σημεῖον ἀντιστάσεως τοῦ μοχλοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου στρέφεται ὁλόκληρος ὁ κινητὸς τροῦλλος τοῦ ἀνεμομύλου μετὰ τοῦ ἄξονος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ βορείου ἀνέμου Κύθν.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κάρπ. Κρήτ. Λήμν. Σῦρ. καὶ κατὰ πληθ. Βορραδᾶς Ἡπ. Καὶ ὡς ἐπών. Βορραδ' Ἀθῆν. (ἡ λ. καὶ μεσν. ἐν ἐγγράφῳ τοῦ 1401, πβ. ΦΚουκουλ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6(1923) 253), Βορραδ' Ἀθῆν. Ἰων. (Κρήν.) Κεφαλλ. Μεγίστ. Ὡς παρων. Βορραδ' Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

βορρασμα τό, Ἀθῆν. Ζάκ. Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. Πειρ. Πελοπν. (Ἡλ. Οἰν.) βορρασμα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) βορρασμαν Κύπρ. βορρασμα Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βορραδ'ε. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Συνήθως κατὰ πληθ., οἱ βόρειοι ἢ βορειοανατολικοὶ ἄνεμοι, ἐτησίαι Ἀθῆν. Ἄνδρ. Ζάκ. Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. Πειρ. Πελοπν. (Ἡλ. Κίτ. Μάν. Οἰν.): Γνωμ.

Τ' Αὐγούστου τὰ βορρασματα τὸ Μάι ἀναθυμοῦνται (ἡ εὐκρασία τοῦ Αὐγούστου εἶναι ὡς ἡ τοῦ Μαΐου) Κρήτ. Πειρ. 2) Τὸ ἐκ τῆς ψύξεως τοῦ βορείου ἀνέμου γεννώμενον οἶδημα ἢ σχίσιμον τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν Κύπρ.

Πβ. βόρισμα.

βορρατζίκος ὁ, Θράκ. (Τσακίλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βορρατζῆς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίκος κατὰ τύπον ὑποκοριστικόν.

Βόρειος άνεμος, βορράς: Πήρε ένας βορρατικός τσου-
χτερός. Φ'σάνει βορρατικός και θά λιχνίσ'με.

βορεινά επίρρ. σύνηθ. βορ'νά Εὔβ. (Αύλωνάρ.)
Κρήτ. Μύκ. Νάξ. (Απύρανθ.) κ. ἄ. βορ'νά πολλαχ.
βορ. ιδιωμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βορεινός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Ὁ
τύπ. βορ'νά καὶ ἐν ἐγγράφῳ Κρήτης τοῦ 1623.

Πρὸς τὸ βόρειον μέρος, βορείως ἐνθ' ἄν.: Ὁ δρόμος
τρανάει βορεινά. Τὸ μέρος πέφτει βορεινά σύνηθ. Πάει
βορ'νά Αύλωνάρ. Οἱ πόρτες τοῦ σπιτιοῦ εἶναι βορ'νά
Ἀπύρανθ. Σ τὸ βορ'νὸ σκεπὸ-τοῖχο κττ. (κατὰ βραχυλογ.
ἐκ τοῦ 'ς τὸν σκεπὸ -'ς τὸν τοῖχο τοῦ εἶναι βορ'νά) Μύκ.
|| Ἄσμ.

Τὰ στεῖρα μας ἐχάσαμε κ' ἦρθα νὰ τὰ γυρεύω
κ' ἐγύρεψά τα νοτικὰ καὶ βορεινά δὲ δά 'βρα...
καὶ περπατῶ θλιπτὰ θλιπτὰ καὶ παραπονεμένα
Κρήτ.

βορεινάδα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βορεινός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-άδα (I).

Τὸ πρὸς βορρᾶν μέρος: Ἄσμ.

Αὐτόνο δὸν ἀδῶξαι πίσω 'ς τὴ βορεινάδα.

Πβ. βορεινάδι.

βορεινάδι τό, ἀμάρτ. βορ'νάδ' Μακεδ. (Μελέν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βορεινός καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -άδι.

1) Τόπος ἐστραμμένος πρὸς βορρᾶν. Πβ. βορει-
νάδα. 2) Συνεκδ. τόπος ἀνήλιος.

βορεινήθρα ἡ, Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βορεινός καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ήθρα.

Μέρος βορεινόν: Ἐπαγούκαμε ἀπὸ τὰ σύνταχα σ' ἐν-
ταγι τὰ βορεινήθρα.

βορεινιάρικος ἐπίθ. ἀμάρτ. βορ'νιάρικος Μύκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βορεινός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ιάρικος.

Πετρώδης, ἄγονος (διότι τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου
εἶναι τοιοῦτον): Τόπος βορ'νιάρικος.

βορεινιώτης ὁ, ἀμάρτ. βορ'νιώτης Μύκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βορεινός καὶ τῆς παραγωγικῆς κα-
ταλ. -ιώτης.

Ἀγροῖκος χωριάτης (ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐθνικοῦ ὄν.
τοῦ δηλοῦντος τὸν κάτοικον τοῦ βορείου μέρους τῆς Μυ-
κόνου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄγριον καὶ ἄγονον). Ὑπὸ τὸν
τύπ. Αἰς Λιὰς ὁ Βορ'νιώτης τοπων. αὐτόθ.

βορεινός ἐπίθ. σύνηθ. βορεινὲ Τσακων. βορ'νός
Ἀστυπ. Θράκ. (Μέτρ.) Κέως Κρήτ. (καὶ βορεινός) Μύκ.
Νάξ. Πάρ. κ. ἄ. βορ'νός βόρ. ιδιώμ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. βορεινός. Ὁ τύπ. βορ'νός καὶ ἐν
ἐγγράφῳ Πάρου τοῦ 1733.

Ὁ πρὸς βορρᾶν κείμενος ἢ ὁ πρὸς βορρᾶν βλέπων,
βόρειος ἐνθ' ἄν.: Βορεινός τόπος. Βορεινὴ μερὰ - πλευρὰ
- πόρτα - σκάλα κττ. Βορεινὸ παράθυρο - σπῖτι κττ. σύνηθ.
|| Ἄσμ.

Παραθυράκι μου βορ'νό, δεῖξε μου τὴ γερά σου,
ποῦ 'ναι χρυσὰ τὰ ξύλα σου καὶ ἀσήμι τὰ καρφιά σου
Κρήτ. Συνών. βορειός. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν
τύπ. Βορεινός Εὔβ. Ρόδ. Βορεινὲ Τσακων. Βορεινὴ Κί-

μωλ. Ρόδ. Σίφν. Βορ'νὴ Κέως Βορ'νὲς Εὔβ. Νάξ. (Σαγκρ.)
Βορεινὸ Ἀττικ. Εὔβ. (Ὁρ.) Κρήτ. (Σέλιν.) Βορ'νὸ Κρήτ.
Βορ'νὸ Στερελλ. Βορεινὰ Ἀνδρ. Κύθν. Βορ'νὰ Θήρ.
Κρήτ.

βορεινούλλι τό, Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βορεινός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ούλλι.

Μικρὸς ἄγρὸς εἰς μέρος βορεινόν: Ἐκαμέκαμε σά-
μερε ἔκει τὸ βορεινούλλι (ὠργώσαμε σήμερα κτλ.)

βορεινούτσικα ἐπίρρ. Νάξ. (Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βορεινούτσικος.

Ὀλίγον τι πρὸς βορρᾶν: Βορεινούτσικά 'ναι τὸ πρᾶμα.

βορεινούτσικος ἐπίθ. Νάξ. (Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βορεινός καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ού-
τσικος.

Ὁ ὀλίγον τι πρὸς βορρᾶν κείμενος ἢ βλέπων: Τὸ
σπιτάκι πέφτει βορεινούτσικο.

βορεινός ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.) βορεινὸς Λήμν.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. βόρειος.

Βορεινός, ὁ ἰδ.: Πανεθῦρι βορεινὸ Μάν. Τὰ χουρά-
φια εἶναι 'ς τοῦ βορεινὸ μέρους Λήμν.

βορρολέβαντο τό, Τήλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βορράς καὶ λεβάντες.

Ἀνεμος βορειοανατολικός: Ἄσμ.

Περνᾷ βορράς εἰς τὴ βροχὴ καὶ νότος εἰς τὸ χιόνι,
περνᾷ τὸ βορρολέβαντο 'ς τὸ σταυρωτὸν χαλάτζι,
χώνει τὸν μαῦρον ὡς τ' ἀφτιά, τὸν νερὸν ὡς τοῖς κουτάλες.

βορρονέρι τό, ἀμάρτ βορρονέρι Κρήτ. (Σέλιν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βορράς, παρ' ὃ καὶ βοράς, καὶ νερό.

Βόρειος άνεμος μετὰ βροχῆς: Εἰς τὸ δρόμο ἐπασί-
μας ἔνα βορρονέρι. Συνών. χιρονόνερο.

βορρόσκεπον τό, ἀμάρτ. βορρόσκεπον Κῶς Χίος
βορότσεπο Μύκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βορράς καὶ σκεπή.

1) Μέρος μὴ προσβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ βορείου ἀνέ-
μου καὶ γενικώτερον μέρος ὑπὴνεμον ἐνθ' ἄν. Συνών.
βορρόσκεπος 2. 2) Μεταφ. τὸ νεκροταφεῖον ὡς εὐρι-
σκόμενον εἰς μέρος ὑπὴνεμον Μύκ.: Ὁ δεῖνα εἶναι γὰρ τὸ
βορότσεπο (ἐπὶ τοῦ ἐτοιμοθονάτου, συνών. φρ. εἶναι γὰρ
τὰ θυμαράκια ἢ τὰ θυμάρεα).

βορρόσκιος ὁ, ἀμάρτ. βορόσκιος Κρήτ. (Κασιδ.)

βορόσκιον τό, Κῶς βορόσκιο Κρήτ. (Μεραμβ. κ. ἄ.)
βορόσκι Κρήτ. (Λασιθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βορράς, παρ' ὃ καὶ βοράς, καὶ σκιά
ἢ ἥσκος.

1) Τὸ πρὸς βορρᾶν ἐστραμμένον μέρος τοῦ ἁλωνίου
Κρήτ. (Κασιδ.) β) Φράκτης ἐκ θάμνων τοποθετούμε-
νος εἰς τὸ πρὸς βορρᾶν ἀνοικτὸν μέρος τοῦ ἁλωνίου διὰ
νὰ ἐμποδίξῃ τὴν ὀρμητικὴν καὶ ἐπιβλαβὴ φορὰν τοῦ βο-
ρείου ἀνέμου Κρήτ. (Κασιδ. Μεραμβ. κ. ἄ.) 2) Βο-
ρρόσκεπον 1, ὁ ἰδ., Κῶς. 3) Ἡμισυς κορμὸς δένδρου
κοῖλος τοποθετούμενος ἐπὶ τῆς καπνοδόχου πρὸς τὸ βό-
ρειον μέρος διὰ νὰ ἐμποδίζεταί ὁ ἄνεμος καὶ νὰ ἀφίνε-
ται ἐλεύθερος ὁ καπνὸς νὰ ἐξέρχεται Κρήτ. (Λασιθ.)

βορεοοκισμάδα ἡ, Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βορράς καὶ οκισμάδα.

Ἡ σχάσις τοῦ δέρματος ἔνεκα ψυχροῦ βορείου ἀνέμου.

